

รายงานผลการวิจัย ประจำปี ๒๕๕๐

ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่

กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สารบัญ

	หน้า
การเปรียบเทียบมาตรฐานพันธุ์ถั่วเหลืองฝักสดกลิ่นหอม	1
การทดสอบถั่วเหลืองในไร่อะนาโหร : สายพันธุ์ถั่วเหลืองทนทานต่อโรคราสนิมและด้านทาน โรคราน้ำค้าง (ชุดลูกผสมกลับ)	2
การทดสอบพันธุ์ถั่วเหลืองฝักสดในไร่อะนาโหร	3
การทดสอบเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการผลิตข้าวโพดหวาน โดยมีข้าว และถั่วเหลืองเป็นพืชร่วมระบบ	4

การเปรียบเทียบมาตรฐานพันธุ์ถั่วเหลืองฝักสดกลิ่นหอม
Aroma Vegetable Soybean Standard Trial

เอนก โชติญาณวงษ์	พิมพ์ร โชติญาณวงษ์	อ้อยทิน จันทรเมือง
วรศักดิ์ พิมพ์สาร	จิราลักษณ์ ภูมิไธสง	นรินทร์ พูลเพิ่ม
อรรณพ กสิวิวัฒน์	อานนท์ มะลิพันธ์	นันทวรรณ สโรบล
	พรศักดิ์ ดวงพุดตาน	

ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่   สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 1   กรมวิชาการเกษตร

บทคัดย่อ

การเปรียบเทียบมาตรฐานพันธุ์ถั่วเหลืองฝักสดกลิ่นหอม วางแผนการทดลองแบบ RCB มี 4 ซ้ำ มีถั่วเหลืองฝักสดกลิ่นหอม (กลิ่นใบเตย) 17 สายพันธุ์ มีพันธุ์เปรียบเทียบ 3 พันธุ์ คือ Kaori มีกลิ่นหอม #75 และ AGS 292 ไม่มีกลิ่นหอม ปลูกทดลองตั้งแต่ฤดูแล้งปี 2549 ถึง ฤดูฝนปี 2550 ที่ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่ ศูนย์วิจัยพืชไร่ชัยนาท ศูนย์วิจัยพืชไร่เพชรบูรณ์ ศูนย์วิจัยพืชสวนพิจิตร ศูนย์วิจัยและพัฒนาพืชผักเขตร้อน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม และศูนย์บริการวิชาการด้านพืชและปัจจัยการผลิตลพบุรี ในฤดูฝนปลูกทดลองที่เชียงใหม่ เพชรบูรณ์ และ ลพบุรี แห่งละ 1 แปลงทดลองต่อปี ในฤดูแล้งปลูกทดลองที่เชียงใหม่ ชัยนาท พิจิตร และ กำแพงแสน แห่งละ 1 แปลงทดลองต่อปี จากค่าเฉลี่ย 2 ปี จำนวน 11 แปลงทดลอง ยกเว้นที่พิจิตร และ กำแพงแสนปี 2550 พบว่าสายพันธุ์ถั่วเหลือง 17 สายพันธุ์ มี 1 สายพันธุ์ คือ MJ 0005-12-45 ให้ผลผลิตฝักสดมาตรฐานเฉลี่ยสูงที่สุด 1,181 กก./ไร่ แต่กลิ่นหอมหายไปเหลือเพียง 16 สายพันธุ์ที่มีกลิ่นหอม จึงคัดเลือกสายพันธุ์ต่าง ๆ ไว้ 5 สายพันธุ์ คือ MJ 0004-6 MJ 0004-17 MJ 0101-4-6 MJ 0103-7-2 และ MJ 0108-11-5 ให้ผลผลิตฝักสดมาตรฐานเฉลี่ย 922 958 783 917 และ 1,029 กก./ไร่ ตามลำดับ ให้ผลผลิตสูงกว่าพันธุ์ Kaori (671 กก./ไร่) ร้อยละ 16-53 มีน้ำหนัก 100 เมล็ดสดเฉลี่ย 73.7-84.1 กรัม มากกว่าพันธุ์ AGS 292 ซึ่งมีน้ำหนัก 100 เมล็ดสดเฉลี่ย 70.2 กรัม มีจำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัมเฉลี่ย 306-333 ฝัก ซึ่งมีขนาดฝักใหญ่กว่า AGS 292 ซึ่งมีจำนวนฝักสดมาตรฐานต่อกิโลกรัมเฉลี่ย 335 ฝัก มีฝัก 2 เมล็ดกว้างกว่าพันธุ์ AGS 292 (1.40 เซนติเมตร) โดยมีความกว้างฝัก 2 เมล็ดเฉลี่ย 1.41-1.49 เซนติเมตร ทุกสายพันธุ์มีความยาวฝักเกินมาตรฐาน 4.5 เซนติเมตร มีอายุเก็บเกี่ยวฝักสดเฉลี่ย 64-69 วัน ขณะที่พันธุ์ AGS 292 #75 และ Kaori มีอายุเก็บเกี่ยวเฉลี่ย 66 68 และ 70 วันหลังปลูก จากการวิเคราะห์ในห้องปฏิบัติการของสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 1 ซึ่งเป็นการทดลองที่ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่ จำนวน 6 แปลงทดลอง พบว่า ถั่วเหลืองฝักสดทั้ง 5 สายพันธุ์นี้มีความหวาน (total sugar) เฉลี่ย 3.21-3.66เปอร์เซ็นต์ มีน้ำมันในเมล็ดสด 5.2-6.3 เปอร์เซ็นต์ มีโปรตีนในเมล็ดสดเฉลี่ย 12.0-13.4 เปอร์เซ็นต์ ขณะ

การทดสอบถั่วเหลืองในไร่เกษตรกร : สายพันธุ์ถั่วเหลืองทนทานต่อโรคราสนิมและต้านทาน
โรคราน้ำค้าง (ชุดลูกผสมกลับ)

Soybean Farm Field Test : Soybean Lines Tolerance to Soybean Rust and Resistance to
Downy Mildew (Backcrossing Set)

เอนก โชติญาณวงษ์	พิมพ์ โชติญาณวงษ์	อ้อยทิน จันทรเมือง
วรศักดิ์ พิมพ์สาร	สมจินตนา ทุมแสน	จิราลักษณ์ ภูมิโรสง
นริศกษณ์ วรรณสาย	กัลยา เนตรกัลยาณมิตร	สุรศักดิ์ วัฒนพันธุ์สอน
กัลยา เกะกากลาง	อานนท์ มลิพันธุ์	อรรณพ กสิวิวัฒน์
ปรีชา แสงโสดา	พรศักดิ์ ดวงพุดตาน	

ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่

สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 1

กรมวิชาการเกษตร

รายงานความก้าวหน้า

ปลูกทดลองในไร่เกษตรกร ทั้งฤดูแล้งและฤดูฝนปี 2550 โดยฤดูแล้งปลูกทดสอบที่ไร่เกษตรกร จังหวัด
เชียงใหม่ ชัยนาท ขอนแก่น พิษณุโลก และ เพชรบูรณ์ ฤดูฝนปลูกทดสอบที่ไร่เกษตรกรจังหวัดเชียงใหม่
ลพบุรี เลย เพชรบูรณ์ สุโขทัย และ ปราจีนบุรี จากผลการทดสอบจำนวน 12 แปลง (ไร่เกษตรกรจังหวัด
เชียงใหม่ 4 แปลง ขอนแก่น ชัยนาท พิษณุโลก เลย ลพบุรี สุโขทัย แห่งละ 1 แปลง และเพชรบูรณ์ 2 แปลง)
พบว่า ถั่วเหลืองสายพันธุ์ MJ 9769-8 และ MJ 9710-5 ให้ผลผลิตเฉลี่ย 394.9 และ 362.7 กิโลกรัมต่อไร่ สูงกว่า
พันธุ์ สจ.5 (303.8 กก./ไร่) ร้อยละ 30 และ 19 สูงกว่าพันธุ์เชียงใหม่ 60 (323.8 กก./ไร่) ร้อยละ 22 และ 12
ตามลำดับ ถั่วเหลืองทั้งสองสายพันธุ์มีขนาดเมล็ดโตกว่าพันธุ์ สจ.5 แต่เล็กกว่าพันธุ์เชียงใหม่ 60 เล็กน้อย สาย
พันธุ์ MJ 9769-8 มีต้นสูงกว่าพันธุ์เชียงใหม่ 60 แต่ต่ำกว่าพันธุ์ สจ.5 ส่วนพันธุ์ MJ 9710-5 สูงกว่าพันธุ์ สจ.5
และ เชียงใหม่ 60 ทั้งสองสายพันธุ์มีจำนวนข้อต่อต้นและจำนวนเมล็ดต่อฝักมากกว่าพันธุ์ สจ.5 และ เชียงใหม่
60 และมีอายุเก็บเกี่ยวนานกว่าพันธุ์ สจ.5 และ เชียงใหม่ 60 ประมาณ 1-5 วัน ในฤดูฝนถั่วเหลืองทั้งสองสาย
พันธุ์นี้ทนทานต่อโรคราสนิมดีกว่าพันธุ์ สจ.5 และ เชียงใหม่ 60 ไม่เป็นโรคราน้ำค้างที่ใบ (ที่ไร่เกษตรกรจังหวัด
เชียงใหม่ ในฤดูฝนปี 2550 เมื่อถั่วเหลืองอายุ 73 วันหลังจากงอก)

ทะเบียนวิจัยเลขที่ .....

การทดสอบพันธุ์ถั่วเหลืองฝักสดในไร่เกษตรกร
Vegetable Soybean Farmer Field Test

เอนก โชติญาณวงษ์	พิมพ์พร โชติญาณวงษ์	อ้อยพิน จันทน์เมือง
วรศักดิ์ พิมพ์สาร	จิราลักษณ์ ภูมิไชยสง	อานนท์ มะลิพันธุ์
นรีลักษณ์ วรรณสาย	อรรถนพ กสิวิวัฒน์	กัลยา เนตรกัลยามิตร
	พรศักดิ์ ดวงพุดตาน	

ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่

สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 1

กรมวิชาการเกษตร

บทคัดย่อ

การทดสอบพันธุ์ถั่วเหลืองฝักสดในไร่เกษตรกร ปลูกทดลองที่ไร่เกษตรกร จังหวัดเชียงใหม่ ชัยนาท พิษณุโลก พิจิตร เพชรบูรณ์ และ ลพบุรี ในฤดูแล้งและฤดูฝนปี 2548 และ 2550 จากผลการทดลองในฤดูแล้ง จำนวน 10 แปลง พบว่า สายพันธุ์ถั่วเหลืองฝักสด MJ 9728-20 และ MJ 9751-4 ให้ผลผลิตฝักสดมาตรฐานเฉลี่ย 796 และ 909 กก./ไร่ สูงกว่าพันธุ์เปรียบเทียบ AGS 292 และ #75 ซึ่งให้ผลผลิตฝักสดมาตรฐานเฉลี่ย 538 และ 540 กก./ไร่ ในฤดูฝนเฉลี่ยจำนวน 7 แปลง พบว่าสายพันธุ์ MJ9728-20 และ MJ 9751-4 ให้ผลผลิตฝักสดมาตรฐานเฉลี่ย 851 และ 999 กก./ไร่ สูงกว่าพันธุ์ AGS 292 และ #75 ซึ่งให้ผลผลิตฝักสดมาตรฐานเฉลี่ย 750 และ 649 กก./ไร่ เมื่อเฉลี่ยทั้งฤดูแล้งและฤดูฝน จำนวน 17 แปลง พบว่า สายพันธุ์ MJ 9728-20 และ MJ 9751-4 ให้ผลผลิตฝักสดมาตรฐานเฉลี่ย 819 และ 946 กก./ไร่ สูงกว่าพันธุ์ AGS 292 และ #75 ซึ่งให้ผลผลิตฝักสดมาตรฐานเฉลี่ย 625 และ 825 กก./ไร่ ถั่วเหลืองฝักสดทั้ง 2 สายพันธุ์นี้ให้ผลผลิตฝักสดมาตรฐานเฉลี่ย สูงกว่าพันธุ์ AGS 292 เฉลี่ยร้อยละ 31-51 และสูงกว่าพันธุ์ #75 ร้อยละ 40-61 ถั่วเหลืองฝักสด สายพันธุ์ MJ 9723-20 และ 9751-4 มีความสูง จำนวนข้อต่อต้น ขนาดฝักสดมาตรฐานใหญ่ ความยาวฝัก 2 เมล็ด มากกว่าพันธุ์ AGS 292 และ #75 สำหรับน้ำหนัก 100 เมล็ดสด ถั่วเหลืองฝักสดทั้ง 2 สายพันธุ์ มีน้ำหนักมากกว่า AGS 292 แต่น้อยกว่า #75 และมีอายุออกดอกและเก็บเกี่ยวฝักสดยาวกว่าพันธุ์เปรียบเทียบ 3-4 วัน มีความหวานของเมล็ดน้อยกว่า AGS 292 และ #75 เล็กน้อย อย่างไรก็ตามถั่วเหลืองฝักสดทั้ง 2 สายพันธุ์นี้ได้ผลผลิตฝักสดมาตรฐานสูง มีแนวโน้มว่าจะสามารถแนะนำให้แก่เกษตรกรปลูกเป็นการค้าได้ ในอนาคต ซึ่งจะ ทดสอบด้านคุณภาพต่อไป

ทะเบียนวิจัยเลขที่ .....

การทดสอบเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการผลิตข้าวโพดหวาน โดยมีข้าวและถั่วเหลืองเป็นพืชร่วมระบบ
Appropriate Technology for Sweet Corn Production in Rice-Soybean Cropping System Type

ละอองดาว แสงหล้า

บุญญา อนุสรณ์รัชดา

รัชนี้ โสภา

สุทัต ปินตาเสน

นพพร ทองเปลว

กาญจนา จันแก้ว

ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่

สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 1

กรมวิชาการเกษตร

บทคัดย่อ

การทดสอบเทคโนโลยีการปลูกข้าวโพดหวานในระบบการปลูกข้าวตามด้วยถั่วเหลืองและตามด้วยข้าวโพดหวาน มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบเทคโนโลยีระหว่างวิธีปรับใช้ชุดเทคโนโลยีการผลิตข้าวโพดหวานของศูนย์วิจัยพืชไร่ชัยนาท กับวิธีของเกษตรกรในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ได้ดำเนินการที่ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่ ปี 2549-2550 การศึกษาครั้งนี้ไม่มีแผนการทดลอง เป็นการเปรียบเทียบเทคโนโลยี 2 เทคโนโลยี โดยใช้ข้าวโพดหวานจำนวน 2 พันธุ์ ได้แก่ พันธุ์ไฮบริด 3 และ พันธุ์ชูการ์ # 75 ผลการทดสอบปี 2549 พบว่า วิธีเกษตรกรให้ผลผลิตไม่แตกต่างจากวิธีปรับใช้เมื่อปลูกพันธุ์ไฮบริด 3 โดยมีผลผลิตทั้งเปลือกดังนี้ 2,499 และ 2,567 กก./ไร่ ในวิธีปรับใช้และวิธีเกษตรกร ตามลำดับ แต่อย่างไรก็ตามวิธีเกษตรกร สามารถทำรายได้ (9,755 บาท/ไร่) สูงกว่าวิธีปรับใช้เล็กน้อย (9,496 บาท/ไร่) ทั้งนี้เนื่องจาก วิธีเกษตรกรมีผลผลิตสูงกว่าพร้อมทั้งมีต้นทุน (6,235 บาท/ไร่) ต่ำกว่าวิธีปรับใช้ (6,495 บาทต่อไร่) ส่วนความหวาน วิธีเกษตรกร (15.00 องศาบริกซ์) ให้ค่าสูงกว่าเล็กน้อย (14.75 องศาบริกซ์) สำหรับพันธุ์ชูการ์ # 75 พบว่าวิธีปรับใช้ให้ผลผลิตทั้งเปลือก (3,002 กก/ไร่) สูงกว่าวิธีเกษตรกร (2,756 กก/ไร่) ส่งผลให้มีรายได้ (11,408 บาท/ไร่) สูงกว่าวิธีเกษตรกร (10,473 บาท/ไร่) ตามลำดับ ส่วนความหวานมีค่าเท่ากัน คือ 13.62 องศาบริกซ์ สำหรับผลการทดสอบปี 2550 พบว่า ผลผลิตทั้งเปลือกของพันธุ์ไฮบริด 3 ให้ผลผลิตไม่แตกต่างกัน ในวิธีปรับใช้ (4,425 กก./ไร่) และวิธีเกษตรกร (4,051 กก./ไร่) เช่นเดียวกับปี 2547 และพบว่า รายได้ (16,815 บาท/ไร่) และ กำไร (10,241 บาท/ไร่) ของวิธีปรับใช้จะสูงกว่าวิธีเกษตรกร (15,393 บาท/ไร่ และ 9,077 บาท/ไร่) เล็กน้อย ส่วนความหวานมีค่าใกล้เคียงกัน คือ 13.8 และ 13.5 องศาบริกซ์ ในวิธีปรับใช้และวิธีเกษตรกร ตามลำดับ ส่วนผลผลิตทั้งเปลือกพันธุ์ชูการ์ #75 ให้ผลเช่นเดียวกับปี 2549 คือ วิธีปรับใช้มีค่า 4,250 กก./ไร่ ซึ่งสูงกว่าวิธีเกษตรกร คือ 3,969 กก./ไร่ ซึ่งทำรายได้ 16,150 บาท/ไร่ และ กำไร 9,679 บาท/ไร่ สูงกว่าวิธีเกษตรกร (15,082 และ 8,867 บาท/ไร่ ตามลำดับ) ส่วนค่าความหวาน พบว่า วิธีเกษตรกร มีค่า 14.2 ซึ่งสูงกว่าวิธีปรับใช้ คือ 13.9 องศาบริกซ์

คำหลัก : ข้าวโพดหวาน วิธีแนะนำ วิธีเกษตรกร แปลงทดสอบ